

OFERTA INWESTYCYJNA

GMINA TRZCIŃSKO-ZDRÓJ
oferuje do wykorzystania pokłady borowiny o unikalnych
własnościach leczniczych

Szanowni Państwo!

Wychodząc na przeciw Waszym oczekiwaniom przedstawiamy poniżej ofertę na wznowienie wykorzystania borowiny na cele lecznicze. Zachęcamy do szczegółowego przeanalizowania przekazanych informacji.

Krótki opis miasta wiodącego, w okolicach którego znajdują się pokłady borowiny.

Miasto Trzcińsko-Zdrój jest położone w północno-zachodniej części Polski, w południowej części Województwa Zachodniopomorskiego, w Powiecie Gryfińskim, w Gminie Trzcińsko-Zdrój. Pod względem geograficznym leży w obrębie makroregionu Pojezierza Zachodniopomorskiego, tzn. na Pojezierzu Myśliborskim.

W okresie przedwojennym w mieście funkcjonowało uzdrowisko leczenia chorób reumatycznych oraz kobiecych. W technice leczenia używano kąpieli „błotnych”, okładów i tamponów borowinowych. Z uwagi na świadczone usługi miasto zyskało miano „Perły Neumarktu” i znane było w tamtym okresie w całych Niemczech. Dodatkowo funkcję uzdrowiskową wzbogacono o ofertę sportowo-rozrywkową. Przy Domu Zdrojowym funkcjonował zespół muzyczny, a w plan zajęć wpisały się na stałe koncerty muzyczne organizowane w altance letniej. Urozmaicona oferta rekreacyjna i lecznictwo pozwoliły na całoroczną działalność kurortu.

Dotychczasowa eksploatacja borowiny

Wraz z zamknięciem Domu Zdrojowego zaprzestano wydobywania borowiny. Do dnia dzisiejszego w stanie nienaruszonym przetrwało 18 złóż, które poddano szczegółowym badaniom.

Teren złóż jest ekologicznie czysty, w pobliżu nie ma zakładów przemysłowych produkujących znaczne ilości zanieczyszczeń. Złóża są położone na terenach bagnisto-torfowych, ich przydatność określa kryterium bilansowości (określa się nim takie złoża torfu, które dostarczy minimum 80 tys. m³ surowca).

Charakterystyka zbadanych torfowisk.

Po przeprowadzonych badaniach poszukiwawczo-jakościowych przez zespół naukowców – torfoznawców z Akademii Rolniczej w Szczecinie – najlepsze oceny zyskały trzy złoża torfów borowinowych. Ich wyniki są zapisane w dokumentacji z roku 1992, która na Państwa życzenie zostanie udostępniona do wglądu.

Z przeprowadzonych badań wynika, że trzy najlepsze złoża w sumie zajmują powierzchnię 128 ha, a ich zasoby liczą ponad 3 mln m³, w tym zasoby bilansowe wynoszą 1.406 tys. m³. Dla każdego złoża w dokumentacji określono lokalizację i najważniejsze dane charakterystyczne.

Złoża z trzech wymienionych pokładów, z uwagi na bardzo dobre właściwości mogą znaleźć zastosowanie w peloterapii.

Dane korespondencyjne

Zachęcamy i zapraszamy do obopólnej współpracy!

W celu nawiązania kontaktu korespondencję prosimy prowadzić:

- mgr Zbigniew Kitlas – Burmistrz
- mgr Edmund Ziola – Zastępca Burmistrza
- inż. Piotr Radecki – inspektor ds. inwestycji i zamówień publicznych
- Piotr Bugajski – inspektor ds. planowania przestrzennego i budownictwa

Urząd Miejski Trzczańsko-Zdrój
ul. Rynek 15
74-510 Trzczańsko-Zdrój
tel. 091 41 48 088, 091 41 48 052
fax. 091 41 48 103

11. egz.
URZĄD MIASTA I GMINY TRZCIŃSKO ZIRÓJ

WOJEWÓDZTWO SZCZECIŃSKIE

WSTĘPNE BADANIA POSZUKIWACZE

ZŁOŻ TORFÓW LEGNICKICH

Opracowanie dokumentacji

prof. dr hab. Janina JASHOWSKA

prof. dr hab. Mieczysław JASHOWSKI

dr inż. Stefan MARKOWSKI

inż. Tadeusz WOJCIKO

Szczecin - Trzcínsko ZIRÓJ

1992

KARTA SŁOZA TORFU R Symbol na mapie 1:25 000

I. LOKALIZACJA

1. Najbliższa miejscowość: Piasczna pld. 2. Dostępność torfowiska: trudno dostępne
3. Droga dojazdowa: skąd: drogi Piasczno-Babino i Piasczno-Chłopowo
jakość: asfalt i drogi polne

II. DANE CHARAKTERYSTYCZNE

1. Pow. słoda torfu - ha: 42 2. Pow. jeziorok - ha: 3. Pow. pasów ochronnych - ha:
4. Wiercenia: liczba 2 5. Sondowania: liczba 1
głębokość - m 2,05-2,90 głębokość - m 1,65
6. Mięgotność: średnia - m 2,0 7. Podłoże pod torfem: gytia detrytusowa,
maksymal. - m 2,9 0,3-6,35 m mięgotności
8. Eksploatacja powierzchn. wyrobisk w ha: starna 9. Zasoby wykopalcowane w tys. m³: - nie do
średnia głęb. wyrobisk w m: - ustalenia
10. Zasoby torfu w tys. m³:
a/ pierwotne: 840 b/ rzeczywiste: 840 c/ bilansowe: 420 d/ ponabilansowe: 420
11. Typologia torfu: rodzaj: niskie, mszysto-darniowe
gatunek: turzytowo-mszysty
12. Stratygrafia: strop: humiterf mszysty 13. Popielność torfu w % średnia: 13,8
spąg: turzytowo-mszysty wahania: 9,4-15,6
14. Stopień rozkładu torfu w % średni: 29 15. Odczyn pH: średni: 6,6
wahania: 25-40 wahania: -
16. Położenie hydrograficzne: pojemniczne 17. Uwilgotnienie stosunki wodne: nabeżnienie
stan melioracji: rowy zarastające
18. Użytkowanie przewodząca: łąčne 19. Rodzoność przewodząca: warośla i lasy / olsy
inne: użytki zielone półkul- ny/ 30 ha
turawe inne: łąki zachwaszczone : 12 ha
20. Osobliwości przyrodnicze: w stratygrafii słoda rzadkie, reliktove gatunki roślin torfotwórczych
21. Antropopresja
a/ gospodarka w otoczeniu: pola uprawne, użytki zielone
b/ rodzaj zagrożeń: eutrofizacja
c/ stopień zagrożeń: słaby, czego rezultatem jest naturalna sukcesja warośla i bagiennych
lasów olszowych
22. Kwalifikacje terapeutyczne masobów bilansowych torfu: parametry jakościowe odpowiadają normom,
kryterium bilansowości spełnione, słoda nadaj-
je się do mechanicznych badań /kat. B/,
potrzeba lokalizacji wydobywa berowiny w te-
renie słodu zachwaszczonego.

KARTA KŁOSA TORFU L. Symbol na mapie 1:25 000

I. LOKALIZACJA

1. Najbliższa miejscowość: PGR Smuga, pld.-wsch.   2. Dostępność torfowiska: plesko, na torfowisku sieć rowów
3. Droga dojazdowa: skąd: Trzeńskie - PGR Smuga /4 km/
jakość: szosa, dalej dróg polna

II. DANE CHARAKTERYSTYCZNE

1. Pow. złoża torfu - ha: 40   2. Pow. jeziorak - ha: 1   3. Pow. pasów ochronnych - ha: 9
4. Wiercenia: liczba 1
głębokość - m 3,90   5. Sondowania: liczba 4
głębokość - m 1,20+2,20+2,80+3,50
6. Miąższość: średnia - m 2,36
maksymal. - m 3,90   7. Podłoże pod torfem: gytia wapienna
8. Eksploatacja powierzchn. wyrobisk w ha: brak
średnia głęb. wyrobisk w m: -   9. Zasoby wyeksploatowane w tys. m³: -
10. Zasoby torfu w tys. m³:
a/ pierwotne: 944   b/ rzeczywiste: 944   c/ bilansowe: 326   d/ pozabilansowe: 618
11. Typologia torfu: rodzaj: niski turzycewiskowo-szmarowy
gatunek: turzyceowo-masyt /-trzciniowy/
12. Stratygrafia: strop: turzyceowo-masyt
spąg: turzyceowy z drewnem   13. Popielność torfu w % średnia: 13,3
wahania: 11,0-16,3
14. Stopień rozkładu torfu w % średni: 40
wahania: 30,0-55,0   15. Odczyn pH: średni: 6,0
wahania: -
16. Położenie hydrograficzne: pojezierne,
dorzeczy Kurawy   17. Uwilgotnienie stosunki wodne: zmienliwa
stan melioracji: gęsta sieć rowów
zarasta-
jących
18. Użytkowanie przeważające: leśne
inne: 19. Roślinność przeważająca: łąki półkulturowe
inne: enklawa olsynny bagiennej
20. Cechy przyrodnicze: brak
21. Antropopresja
a/ gospodarka w otoczeniu: lasy, uprawy rolne, użytki zielone
b/ rodzaj zagrożeń: eutrofizacja, szwy na zboczach i źródlika zmieniające wierzchnię siłozę
c/ stopień zagrożeń: słaby
22. Kwalifikacje terapeutyczne zasobów bilansowych torfu: parametry jakościowe umiarkowane, przeważają
miejscami dobre, siłozę kwalifikuje się do
 badań uszczegółwionych /kat. B/.

KARTA ZŁOŻA TORFU N Symbol na mapie 1:25 000

I. LOKALIZACJA

1. Najbliższa miejscowość: Chełm Duży   2. Dostępność torfowiska: piasek, trudno dostępne
moceńskie, jezioro,
olaszyny
3. Droga dojazdowa: skąd: z Chełma Duż., 1,5 km na półn.-wsch.
jakoś:

II. DANE CHARAKTERYSTYCZNE

1. Pow. złoża torfu - ha: 46   2. Pow. jeziorak - ha: 4   3. Pow. pasów ochronnych - ha: 4
4. Wiercenia: liczba 1
głębokość - m 3,70   5. Sondowania: liczba 3
głębokość - m 1,85+3,60+3,15
6. Miąższość: średnia - m 2,68
maksymal. - m 3,70   7. Podłoże pod torfem: gytia lub il
8. Eksploatacja powierzchn. wyrobisk w ha: 3 wyrobiska, łącznie 1,0 ha
średnia głębokość wyrobisk w m: 1,0
9. Zasoby wyeksploatowane w tys. m³: 10
10. Zasoby torfu w tys. m³:
a/ pierwotne: 1232   b/ rzeźnicze: 1222   c/ bilansowe: 662   d/ pozabilansowe: 560
11. Typologia torfu: rodzaj: niski, gazyto-darniowy
gatunek: mazyto-turzytowy
12. Stratygrafia: strop: mazyto-turzytowy
spąg: trzcinowy   13. Popielność torfu w % średnia: 10,6
wahania: 9,7-11,5
14. Stopień rozkładu torfu w % średni 25
wahania: 20-30   15. Odczyn pH: średni 7,0
wahania: -
16. Połączenie hydrograficzne:
pojezierne, wokół jeziora   17. Uwilgotnienie stosunki wodne: zabagnienie
stan melioracji 2 stare kanały
18. Użytkowanie przeznaczenie: łąka
inne: nieużytki   19. Roślinność przeważająca: olszyna białocanna
inna: koczwiśka, szumary, turzycewila
20. Osobliwości przyrodnicze: brak
21. Antropopresja
a/ gospodarka w otoczeniu: łąka, łaskarska, rybaczka
b/ rodzaj zagrożeń: eutrofizacja
c/ stopień zagrożeń: słaby
22. Kwalifikacje terapeutyczne zasobów bilansowych torfu: kwalifikacja odpowiednia, niska zawartość
substancji nieorganicznych, dobra chłon-
ność wody, nadaje się do uszczelnionych
budai /kat. B/.
Wade utrudnienia będzie stanowić puszczal-
nia olszyna.

Wnioski i zalecenia

Wstępne badania geologiczne wybranych złóż torfu w gminie Trzebińsko Zdrój- pod kątem ich przydatności dla potrzeb leczenia uzdrowiskowego, pozwoliły na wytypowanie 3 z tych złóż, jako mogących znaleźć zastosowanie w peloterapii. Są to torfowiska

1/ oznakowane symbolem "L", położone na pld.-wsch. koło PGR Sułki o powierzchni 41,0 ha, zawierające 326 tys.m³ zasobów bilansowych torfu;

2/ oznakowane symbolem "R", położone na pld. przy wsi Piaseczno o powierzchni 42,0 ha, zawierające 420 tys.m³ zasobów bilansowych torfu;

3/ oznakowane symbolem "U", położone 1,5 km na pld.-wsch. od w. Chaim Dolny, o powierzchni 46,0 ha, zawierające 662 tys. m³ zasobów bilansowych.

Kryteria bilansowości zasobów geologicznych tych złóż, to jest ich parametry ilościowe /górnictwo/ i jakościowe zgodne są z zarządzeniem Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej z dnia 12 grudnia 1979r. w sprawie warunków, jakim powinny odpowiadać złoża torfu leczniczego, zwanego borowiną /Dziennik Urzęd. M.Z.i O.S., Nr 2, poz. 6, Warszawa, dnia 29 lutego 1980r./.

Na podstawie niniejszej dokumentacji wskazane jest przedłożenie odpowiedniego wniosku przez Urząd Gminy Trzebińsko Zdrój do Ministerstwa Zdrowia o uznanie zasobów torfu z wyżej wymienionych trzech torfowisk za torf leczniczy /borowinę/. Po uzyskaniu zgody Resortu w stosunku do tych złóż zacząć obowiązywać wszystkie przepisy Prawa Górniczego. Od tego momentu można będzie rozpocząć działania, dotyczące ich dalszego rozpoznawania i dokumentowania w uszczegółowionej kategorii "B" oraz bieżącej ochrony, a później eksploatacji.

Rychłe załatwienie spraw formalnych, zwłaszcza ochrony tych złóż, ma duże i ważne znaczenie, wobec nasilającej się anтропоresji i postępującej zagłady torfowisk. Biomasa torfu należy do nieodnawialnych zasobów przyrody. Torf w medycynie to bodaj najbardziej racjonalne wykorzystanie torfowisk.